

1992. évi II. törvény

a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról

A szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény 114. §-ában foglaltaknak megfelelően, az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

1-2. §

I. FEJEZET

A TAGOK ÉS A SZÖVETKEZET KÖZÖTTI VAGYONI VISZONYOK RENDEZÉSE

Vagyonnevesítés

3. § (1) Az Szvt. hatálybalépésekor működő szövetkezetnek az 1991. december 31-i mérleg szerint, a részjegytőkével és a termőfölddel csökkentett vagyonát e törvény rendelkezései és a közgyűlés határozatai szerint fel kell osztani (vagyonnevesítés), és erről az érdekelteket értesíteni kell.

(2) A szövetkezet vagyonához tartozik az állam által 1988. december 31-ig pénzügyi támogatásként juttatott, a szövetkezet 1988. december 31-ig mérlegében állami vagyonként kimutatott vagyon is.

(3) Nem tartozik a szövetkezet vagyonához a földről szóló 1987. évi I. törvénynek az 1989. évi XXI. törvény 3. §-ával megállapított 19. § (2) bekezdésében meghatározott ingatlan, ha arra a helyi önkormányzat a tulajdonszerzési szándékát az e törvény hatálybalépésétől számított egy hónapon belül bejelentette.

(4) A vagyonnevesítés (4-11. §, 25. §) adó- és illetékmentes.

(5) A vagyon nevesítését a mezőgazdasági és az ipari szövetkezetben 1992. április 30. napjáig kell befejezni.

4. § (1) A vagyonnevesítés során nem osztható fel:

a) az általános fogyasztási szövetkezet (a továbbiakban ideértve a Hangya szövetkezetet is) vagyonának harminc százaléka;

b) a lakás, a takarékszövetkezet (szövetkezeti csoport) vagyona.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott vagyonrész az Szvt. szerinti fel nem osztható vagyonnak minősül.

(3) Az 1982. január 1. után nem átalakulás útján létrejött kisszövetkezet a vagyonnevesítés során teljes vagyonát feloszthatja.

5. § A vagyont szövetkezeti üzletrészben - a 9. § keretében részjegy formájában is - kell felosztani. A vagyonnevesítés során megállapított szövetkezeti üzletrészekre az Szvt. szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a szövetkezet által kiállított szövetkezeti üzletrész kívülálló személyre csak az Szvt. szerinti új (módosított) alapszabály cégbíróvási elfogadását követően ruházható át.

6. § (1) Vagyonnevesítésben azt kell részesíteni,

a) aki 1991. január 1. napján tagja volt és e törvény hatálybalépésének napján is tagja a szövetkezetnek,

b) aki e törvény hatálybalépését megelőzően legalább öt évig tagja volt a szövetkezetnek, illetőleg e volt tag örökösét,

c) aki megszűnt tagsági viszonyát helyreállította (7. §), illetőleg a tagsági viszony helyreállítására jogosultnak az örökösét,

d) továbbá a 8. § (3) bekezdésében említett személyeket.

(2) Az (1) bekezdés *b)* pontjában megjelölt személyek, illetőleg a *c)* pontban említett örökösök a vagyonnevesítésre vonatkozó igényüket e törvény hatálybalépésétől számított hatvan napon belül jelenthetik be. E határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

(3) Az (1) bekezdés *c)* pontjában megjelölt örökösnek a bejelentéssel egyidejűleg az öröklésre való jogosultságát igazolnia kell.

7. § (1) Azok,

a) akik 1987. december 31-e után szövetkezeti tagsági viszonyukat megszüntették, vagy akiknek tagsági viszonya a szövetkezeti határozattal szűnt meg, és a szövetkezettel - a fogyasztási szövetkezetet kivéve - a 6. §-ban meghatározott időpontban munkaviszonyban állnak, továbbá

b) akiknek mezőgazdasági szövetkezetben fennállott tagsági viszonya a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény 332. §-ának végrehajtása folytán szűnt meg;

c) akik földjüket a földről szóló 1987. évi I. törvény és a termelőszövetkezetekről szóló 1967. évi III. törvény egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló 1990. évi IX. törvény alapján visszaigényelték, és tagsági viszonyuk ezzel összefüggésben szűnt meg,

a bejelentés alapján visszanyerik tagságukat. A bejelentést a szövetkezet vezetőségéhez (igazgatóságához) - jogvesztés terhével - e törvény hatálybalépésétől számított hatvan napon belül lehet megtenni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bejelentés esetében a szövetkezettel (jogelődjével) 1988. január 1-je óta munkaviszonyban eltöltött időt tagsági viszonyban eltöltött időnek kell tekinteni.

(3) A tagsági viszony helyreállítása esetében a részjegy jegyzésére az Szvt. 52. §-ának (2)-(3) bekezdését kell alkalmazni.

8-12. §

A termőföldre vonatkozó sajátos szabályok

13. § (1) Vételi jog illeti meg - a helyileg kialakult áron -

a) a szövetkezeti szakcsoport tagját a legalább öt éve használatában álló földre;

b) a haszonbérletet a legalább öt éve használatában álló földre, valamint

c) a volt szövetkezeti tagot a megváltott földjére, ha azt a megváltás óta megszakítás nélkül használja, amennyiben tulajdonszerzési szándékát a szövetkezet felhívásától számított egy hónapon belül bejelenti. A kárpótlásra jogosult a vételárat az öt megillető kárpótlási jeggyel is kiegyenlítheti. A szövetkezet az így megszerzett kárpótlási jegyeket a Kpt. 7. § (1) bekezdésében foglaltak szerint felhasználhatja.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott vételi jog a (3) bekezdés a) és d) pontjában meghatározott földalapot terhére nem gyakorolható.

(3) A mezőgazdasági szövetkezet a közös használatában álló, továbbá a bármilyen címen tulajdonába került földekből - helyrajzi szám szerint meghatározva - elkülöníti

a) a tagok, a velük azonos jogállású személyek és a kívülállók (a továbbiakban együtt: részarány-földtulajdonos) tulajdonában levő földet,

b) a tulajdonviszonyok rendezése érdekében, az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény (a továbbiakban: Kpt.) 17. §-ában meghatározott földalapot,

c) a Magyar Állam tulajdonában lévő földeket,

d) a Kpt. 15-16. és 18-20. §-aiban meghatározott földet az ott megjelölt árverés céljára.

(4) A mezőgazdasági szövetkezet a kárpótlásra jogosulttal megállapodhat abban, hogy ha a jogosult a szövetkezet tulajdonába került termőföldek után az öt megillető kárpótlási jegyét a szövetkezetnek átadja, a szövetkezet a jogosult részére a kárpótlási jegy kiállítását alapjául szolgáló aranykorona (a továbbiakban: AK) értékben termőföldet ad részarány-tulajdonba.

(5) A (3) bekezdésben említett megállapodás csak a Kpt. 20-23. §-ában meghatározott árverés lefolytatása után fennmaradó földterületre vonatkozóan köthető meg.

14. § (1) A 13. § (2) bekezdésének a) és d) pontjaiban meghatározott földeket úgy kell kijelölni, hogy azok azon a településen, illetőleg elsősorban a település azon részén legyenek kijelölve, ahol azok a tulajdonosoktól a szövetkezet közös használatába kerültek.

(2) A 13. § (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott földeket úgy kell kijelölni, hogy:

a) e földek kataszteri jövedelme (a továbbiakban: AK értéke) feleljen meg a részarány-földtulajdonosokat az ingatlannyilvántartás szerint megillető összesített AK értéknek;

b) e földeken, valamint a szövetkezet közös használatában álló földeken belül az azonos művelési ágú, illetve a művelés alól kivett területek mennyisége arányaiban feleljen meg egymásnak;

c) e földek egy hektárra vonatkozó összesített átlagos AK értéke, legfeljebb tízszázalékos eltéréssel, feleljen meg a részarány-földtulajdonosok tulajdonaként nyilvántartott földek egy hektárra számított átlagos AK értékének.

(3) Ha a tulajdonosnak az e törvény és a Kpt. alapján többféle jogcímen és földalaptól keletkezett részarány-tulajdona van, a részarány-tulajdonokat az illetékes földhivatal a tulajdonos kezdeményezésére - az ingatlannyilvántartás szabályainak figyelembevételével - összevonja.

15. § (1) A 13. § (2) bekezdésének a), b) és d) pontjában meghatározott földeket a 14. §-ban meghatározottakon túlmenően úgy kell kijelölni, hogy

a) az egyes földalapon, illetőleg a szövetkezet által ki nem jelölt földeken belül az azonos művelési ágú területek mennyisége arányaiban feleljen meg egymásnak;

b) az erdő és a legelő művelési ágú termőföld lehetőleg egy tagban maradjon;

c) a talajvédelmi feladatot ellátó, a meliorációs és öntözési létesítményekkel berendezett terület működőképessége illetőleg a talajvédelmi követelményeknek megfelelő földhasznosítás továbbra is biztosítható legyen;

d) az a földterület, amelyen gazdasági központ, gazdasági épület áll, az okszerű gazdálkodás követelményei szerint hasznosítható legyen;

e) a Kpt.-ben meghatározott árverezők részére belterülethez csatlakozó vagy ahhoz közel eső termőföldek is rendelkezésre álljanak;

f) ha a szövetkezet termőföldje több települést érint, a kijelölt termőföldekből az érintett települések az AK érték arányában részesedjenek;

g) az AK értékben ki nem fejezett értéknövekedést tartalmazó termőföldek a kijelölt földterületek között arányosan jelenjenek meg;

h) a Kpt. 17. §-ában meghatározott földalap [13. § b) pont] képzése során a szövetkezet tulajdonába polgári jogcímen került földet is figyelembe kell venni;

i) a - lakott tanyákhoz tartozó termőföldek kivételével, melyek kijelöléséhez a természetvédelmi hatóság hozzájárulása szükséges - nemzeti park, nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó és a fokozottan védett terület, továbbá - szántó, gyümölcsös, kert, szőlő művelési ágba tartozó termőföldek kivételével, amelynek kijelöléséhez a természetvédelmi hatóság hozzájárulása szükséges - egyéb védett természeti terület ne kerüljön bele.

(2) A Kpt.-ben meghatározott árverésre nem jelölhető ki az a föld, amely a kijelölés időpontjában is személyi használatban vagy tartós földhasználatban van.

(3) Az (1) bekezdés i) pontjában meghatározott rendelkezést kell alkalmazni védelemre tervezett területek esetében is. Védelemre tervezett területeken a nyilvántartásba vett és a védetté nyilvánítást előkészítő eljárás alá vont területeket kell érteni.

(4)

(5) A földalapon ki nem jelölhető védett és védelemre tervezett természeti területeket a szövetkezet közös használatában álló, a Magyar Állam tulajdonában álló földekre kell elkülöníteni. E területeken a szövetkezet közös használati joga megszűnik, e területeket a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv kezelésébe kell adni.

16. § A mezőgazdasági szövetkezet közös használatában levő utak - a közutak kivételével - a helyi önkormányzat tulajdonába kerülnek.

17. §

18. § A Magyar Állam tulajdonaként a földeket (földrészleteket) úgy kell elkülöníteni, hogy azok összesített AK értéke feleljen meg az ingatlannyilvántartás szerint a Magyar Államot megillető AK értéknek, és ezek elsősorban azon a településen, illetőleg a településnek azon a részén legyenek kijelölve, ahol eredetileg voltak.

19. §

20. § (1) A termőföldeknek a különböző tulajdonú földalapon (13. §) céljára történő elkülönítésével kapcsolatban az e törvényben meghatározott feltételek megvalósulásának ellenőrzése céljából az érdekeltek helyi érdekegyeztető fórumot (a továbbiakban: fórum) alakítanak.

(2) A fórum a településen földdel rendelkező szövetkezeteként, illetőleg a szövetkezet működése által érintett településenként alakítható meg. Megalakítását az igénybejelentők vagy a szövetkezet legkésőbb 1992. február 29-ig a helyi (a fővárosban a kerületi) önkormányzatnál kezdeményezhetik, amely a fórumot a bejelentéstől számított tizenöt napon belül köteles megalakítani.

(3) A fórum munkájában a helyi önkormányzat(ok) megbízottja(i), a kárpótlási igényt bejelentők közül a képviselőtestület által megválasztott 3-11 személy, a szövetkezet megbízottja és a részarány-földtulajdonosok képviselője vesz részt. A fórumban a nem helyben lakók képviselőjét is biztosítani kell.

(4) A fórum ügyrendjét maga állapítja meg, működési feltételeit a megalakító önkormányzat biztosítja az állami költségvetés terhére.

21. § (1) A szövetkezet a 13. § szerinti földalapon elkülönítésének tervezetét a Kpt. 15. §-a (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségének megfelelően - az értesítéstől számított harminc napon belül - köteles a fórumnak véleményezésre megküldeni, amely nyolc napon belül tehet észrevételt a tervezetre.

(2) A szövetkezet az (1) bekezdés szerinti tervezet elkészítése során összeállítja a kijelölt földrészletek (táblák) jegyzékét és azokat a földhivatal által előzetes rendelkezésre bocsátott 1:10 000 méretarányú átnézeti térképen ábrázolja.

(3) Ha a szövetkezet nem ért egyet a fórum észrevételével, a felek az észrevétel közlésétől számított nyolc napon belül megkísérlik az egyezség létrehozását. A megkötött egyezséget meg kell küldeni jóváhagyás végett a szövetkezet székhelye szerint illetékes megyei kárrendezési hivatalnak.

(4) Ha a (3) bekezdésben említett egyezség nem jött létre, akkor a szövetkezet az egyezségkötésre nyitva álló határidő utolsó napjától számított nyolc napon belül köteles a tervezetet és az észrevételeket megküldeni a székhelye szerint illetékes megyei kárrendezési hivatalnak.

(5) A kárrendezési hivatal az észrevételek alapján tizenöt napon belül határozatot hoz, amelyben

a) helybenhagyja a szövetkezet által készített tervezetet, vagy

b) megállapítja, hogy a tervezet sérti a Kpt. és e törvény földkijelölésre vonatkozó szabályait, és megfelelő határidő kitűzésével kötelezi a szövetkezetet a törvénysértés megszüntetésére.

(6)

(7) A határozat ellen a szövetkezet, illetve a fórum vagy a részarány-földtulajdonosok képviselője fellebbezhet az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatalhoz. Ha a Hivatal jogerős határozatának bírósági felülvizsgálását kéri, a bíróság a határozatot megváltoztathatja.

(8) Ha a szövetkezet a jogerős határozatban foglaltaknak az előírt határidőn belül nem tesz eleget, a kijelölést a határozat alapján a szövetkezet költségére a földhivatal végzi el.

22. § Ha a szövetkezet közös használatában lévő földek AK értéke kisajátítás, nem értékarányos földcsere, művelési ág változás vagy más ok miatt kevesebb mint a részarányföldtulajdonost az ingatlannyilvántartás szerint megillető AK érték, ez utóbbi AK értéket és a tulajdonként kimutatott terület nagyságot a tényleges állapotnak megfelelően tulajdonosonként arányosan csökkenteni, és erről a földhivatalt értesíteni kell. A részarányföldtulajdonost - legfeljebb 2000 Ft/AK érték alapulvételével, a szövetkezet választása szerint készpénzben vagy szövetkezeti üzletrész formájában - kártalanítani kell.

23. § (1) A szövetkezet köteles a földkijelölés egyeztetett (megállapított) tervezetét a székhelye szerint illetékes megyei (fővárosi) kárrendezési hivatalhoz, továbbá a földhivatalhoz haladéktalanul megküldeni.

(2) A földhivatal a részére megküldött térkép és táblakijelölés alapján - az állami költségvetés célélőirányzatából - gondoskodik az árverésre kijelölt táblák földmérési és földminősítési szempontú előkészítéséről. Ennek során a helyszínen ellenőrzi a kijelölt táblák adatainak az ingatlannyilvántartás adataival való megegyezését, és érvényesíti a földminőségben és a művelési ágban bekövetkezett - a gazdálkodó szerv által be nem jelentett - változásokat.

24. § A szövetkezet közös használatából kikerült erdőben és legelőn - ha jogszabály másként nem rendelkezik - osztatlan közös gazdálkodást kell folytatni.

25. § (1) A Kpt. szerinti, árverésre való kijelöléssel nem érintett valamennyi földet a tagok, a Kpt. 17. §-ában meghatározott mértékű földet pedig a tagok és az alkalmazottak tulajdonába kell adni, kivéve, ha a jogosult e jogáról lemond. A tulajdonba adásra a vagyonnevesítés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(2) A közgyűlés úgy határozhat, hogy az (1) bekezdésben meghatározott földekből a 8. §-ban felsorolt személyek részére is juttat tulajdoni részarányt.

(3) A Kpt. szerinti árverés lebonyolítása után megmaradó szövetkezeti tulajdonú földet a vagyonnevesítés szabályainak megfelelő alkalmazásával a tagok tulajdonába kell adni.

(4) E törvény alapján a föld fekvése szerinti települési önkormányzat tulajdonába kerül - ha e jogáról nem mond le - az a védett természeti területnek nem minősülő, és az állam által a szövetkezet ingyenes és határidő nélküli használatába adott állami tulajdonú termőföld, amelyet a Kpt. végrehajtása során 1994. május 31. napjáig árverésen nem értékesítettek. Ha eddig az időpontig a földalapok elkülönítése (13-21. §) még nem történt meg, vagy annak megtörténtétől számítva 4 hónapnál kevesebb van hátra, az önkormányzat - árverési értékesítés hiányában - a földalapok elkülönítését követő 4 hónap elteltével szerez tulajdont.

(5) Az (1) bekezdés második fordulója és a (3) bekezdés szerinti vagyonnevesítésre - ha az még nem történt meg - csak a részarány-tulajdon rendezésénél mutatkozó AK hiány megszüntetése után kerülhet sor.

(6) Ha a szövetkezet (jogutódja) az (1) és a (3) bekezdésben foglaltaknak a földkiadás befejezését követő 60 napon belül nem tesz eleget, a maradvány termőföldek e törvény erejénél fogva a Magyar Állam tulajdonába és a Magyar Nemzeti Földalap Kht. kezelésébe kerülnek, kivéve a védett vagy védelemre tervezett területek.

(7) Aki a vagyonnevesítés szabályai szerint jogosultságát hitelt érdemlően igazolja, a Nemzeti Földalap földkészletéből termőföldet igényelhet vagy pénzbeni kártalanításra tarthat igényt 4000 Ft/AK értékben.

25/A. § (1) Ha a jogutód nélkül megszűnt, illetve felszámolás, végelszámolás alatt álló szövetkezet után marad fel nem osztott termőföldvagyron, a védett, illetőleg védelemre tervezett természeti területeknek nem minősülő maradvány termőföldek e törvény erejénél fogva a Magyar Állam tulajdonába és az NFA tulajdonosi joggyakorlása alá kerülnek.

(2) A szövetkezet jogutód nélküli megszűnése esetén akik a szövetkezetben részaránytulajdonra jogosultak voltak, azokat az állami tulajdonba került maradvány termőföldek után - a (3) bekezdésben meghatározott számítás szerint - 4000 Ft/AK értékben kártalanítás illeti meg, melyről az FM hivatal határoz.

(3) A kártalanítás kiszámításának alapjául szolgáló összeg (a továbbiakban: kártalanítási alap) az állami tulajdonba került maradvány termőföldek össz-Ak értékének és a kiadásra került összes részaránytulajdon hányadosa. A 4000 Ft/AK értékű kártalanítás kiszámításánál az AK érték (a hányados nevezője) a kártalanítási alap és részarány-tulajdonos tulajdoni hányadának szorzatával kapott AK érték.

(4) A kártalanítási határozat meghozatala során az FM hivatal a földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 7/A. § (4)-(7) bekezdései szerint jár el.

26. § A 25. § szerinti változást az ingatlanyilvántartásban a tulajdonos részaránytulajdonaként kell feltüntetni.

27. § A részarányföldtulajdonos kérésére az ingatlanyilvántartásban feltüntetett tulajdoni részarányoknak és AK értéknek megfelelő nagyságú és értékű földet részére ki kell adni. A föld önálló ingatlaná alakításának költsége és a tulajdonjoga ingatlan -nyilvántartási bejegyzésének illetéke - ha törvény másként nem rendelkezik - a tulajdonost terheli.

II. FEJEZET

A SZERVEZETI VÁLTOZÁSOK ÁTMENETI SZABÁLYAI

Egyesülés, szétválás, átalakulás és megszűnés

28-58. §

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

59. § (1) Ez a törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter és az államháztartásért felelős miniszter, hogy az egyszerűsített vagyoneértékelés szabályait [39. § (1) bekezdés] rendelettel megállapítsa.

60-64. §